

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

KRESBA A GRAFIKA

STUDIO DRAWING AND GRAPHICS

PRÁCE JAKO PRÁCE...

I DON'T CARE - WORK IS WORK!

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

JIŘÍ FERENC

doc. Mgr. Art. SVÄTOPLUK MIKYTA

BRNO 2019

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5-6
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 7-10

TEXTOVÁ ČÁST

Dílo se zabývá masovou výrobou a její chybovostí. Zaměřuje se přímo na normu, která funguje jako síto oddělující schválené kusy od kusů chybných. V díle se nachází kritika normy jako takové. Kritika je dále také namířena na uniformitu schválených výrobků a na obrovský vliv, který uniformita má na spotřebitele. Domnívám se, že uniformita masových výrobků podporuje rozvoj xenofobie a rasismu.

Projekt započal díky mé letní brigádě, ve které jsem pracoval v továrně na plastové odlitky. Zastával jsem zde práci takzvaného "lisaře", který buďto opracovává odlité výrobky anebo vkládá do lisu kovové části, na které se plast nataví. V tomto prostředí mě zaujaly zejména tzv. "odstříky", což jsou zbytky tekutého plastu z trysky, které se nechají volně vytéct mimo lis v případě, že je stroj opravován, nebo je měněna barva plastové hmoty. Odstříky jsou odpadový materiál. Zaujalo mě na nich ale, že jsou jinými zaměstnanci vnímány jako odpad i po estetické stránce. Začal jsem tak s odstříky experimentovat a vytvářet z nich různé objekty/sochy. Tento přístup ovšem nefungoval, a to z jednoho prostého důvodu. Odstříky mají tak osobitou estetiku, že jejich často neohrabané spojování jim právě na jejich jedinečnosti dost ubíralo. Mimochodem jsem sochy tvořil spojováním za pomoci tavné pistole, která se později stala klíčová v mé nynější práci. Po této zkušenosti to vypadalo, že tento zajímavý odpadový materiál opustím, zaměřil jsem se totiž na pracovní pohyby u lisu a s nimi spojenou úkonovou svalovou paměť. Vzniklo video,⁽¹⁾ které sice funguje samo o sobě, ale neřeší problematiku normy, jíž jsem byl natolik fascinován. K této problematice jsem se vrátil zpět díky semestrálnímu projektu Zaměstnanec měsíce⁽²⁾ ve kterém jsem na sebe vzal podobu pracovníka/odstříku.

Mé finální dílo jako takové je imitace výrobního pásu, která bude ve finální instalaci doplněna o odstříky. Pro zvýraznění umělosti celé situace zaměstnance u pásu je pás z bílého lesklého PVC, a výrobky na něm z tavicího tmelu tvarovaného pomocí tavné pistole. Tavná pistole připomíná mnohem větší trysku na vstřikování plastů, která se používá v továrnách. Na rozdíl od ní je ovšem tryska tavné pistole "osvobozená" ve své trajektorii a materiál se z ní vrství volně, jako v případě již zmíněných odstříků. Trojrozměrnost výrobků je způsobena slepováním jednotlivých dílů, které byly vytvořeny na vodní hladině z důvodu rychlejšího schnutí. Jednotlivé pásy jsou k sobě spojeny pouze výrobky samotnými na znamení toho, že soudržnost uniformity v konečném stavu stejně spočívá na samostatných součástech/jednotlivcích. Černý igelit položený pod pásem jednak tvoří výrazný kontrast, ale hlavně je symbolikou pro "pytle na mrtvoly". Snažím se tak naznačit brzkou smrt fordistické práce, která bude nejspíše ještě za našich životů zcela nahrazena prací postfordistickou⁽³⁾. Další komponent instalace jsou kartonové krabice, často používané na balení menších výrobků. Celá instalace bude imitovat nejen element pásu ale i proporce tovární linky. Z tohoto důvodu jsem také zvolil pro svou prezentaci galerii Industria, která svým prostředím a vnitřním uspořádáním celý efekt umocňuje. Divák se zde transformuje do zaměstnance továrny, který pás rozpohybuje svým vlastním pohybem okolo něj. Začne také zblízky zkoumat a posuzovat každý jednotlivý jedinečný výrobek. Část instalace bude v úrovni pasu, což je inspirováno přímo pásem z linky a část zhruba v úrovni očí kvůli blízkosti k divákovi právě pro jeho zkoumání. Přechod mezi oběma částmi bude dynamický a napodobí tak lépe pohyb pásu. Zobrazená uniformita by mohla případně vyvolat u pozorujících i znepokojení, a to hned v několika momentech. Jak jsem už zmínil pásy drží pohromadě díky výrobkům, znepokojení ovšem vzniká tím, že se výrobky stávají neoddelitelnou součástí pásu. Proporce tovární linky budou značeny stěnami, pás samotný mezi nimi bude (z logistického hlediska) jen naprosto nesmyslně "obeplovat" vytyčené mezníky. Chaos a nefunkčnost zde

vyobrazené pásové výroby se tak bude prolínat s deformitou jednotlivých komponentů výrobku. Aby se tento chaotický dojem se znepokojením spojil úplně a pokud možno se co nejvíce rozvinul, zjistí divák na konci linky, že výrobky navzdory svému vývoji nemají konečnou podobu. Vývoj bez konce tak reflektuje evoluci práce, nebo také vývin člověka od narození ke smrti. Jistě zde vzniká jakási podoba uniformity, ta je však tvořena chaosem a kritizuje sama sebe absencí normy v jakémkoliv jejím významu.

Divák by si tak měl v ideálním případě začít uvědomovat, jak norma masově vyráběných produktů manipuluje estetická měřítko společnosti. Práce by divákovi také měla pomoci neodsuzovat chybovost a jedinečnost uprostřed uniformity v běžném životě.

Hlavním výrazovým prostředkem se tedy stává instalace jako celek. Rozhodl jsem se tak, protože i mě samotného v roli diváka právě celistvá instalace dokáže nejvíce oslovit. Má práce je ovlivněna fotografiemi Andrease Gurskyho nebo také některými popartovými či neopopartovými díly, jmenovitě v dílech Jeffa Koonse, Takaši Murakamiho, případně díla Andyho Warhola. Zdrojem mého přemýšlení o chybovosti a jedinečnosti se pak stávají například ikonické gumové figuríny bratří Chapmanů nebo slunečnicová semínka od Aj Wej-weje. Další inspirací jsou fotografie Edwarda Burtynskyho z prostředí čínských továren, práce Jakuba Ročka spjaté s masovou výrobou a automatizací, či práce Taylorismus umělce Matěje Smetany. Důraz na procesualnost díla je inspirován například díly Jana nálevky, Denisy Lehocké nebo Anishe Kapoora.

Celá produkce díla má na mě jako na autora stejný vliv, jaký chci vyvolat u diváka. Transformuje mě na zaměstnance továrny. Jsem ovšem jediný zaměstnanec. Jsem lisař, manažer výroby, technolog ale také člen logistického týmu. Díky této práci jsem si uvědomil jak mě téma “práce“ hluboce fascinuje. Ve svých dalších projektech estetiku produktů a masovosti nehodlám opustit, chci se však kromě toho také například zaměřit na osmihodinovou pracovní dobu, nebo například na jev emergence⁽⁴⁾, který je s konzumem úzce spjatý.

---

(1)- <https://www.youtube.com/watch?v=KGAdRJcicn0>

(2)- <https://www.youtube.com/watch?v=H8NrT6NusVc>

(3)- <https://www.youtube.com/watch?v=9xWMhhGAmBo>

(4)- <https://www.youtube.com/watch?v=16W7c0mb-rE&t=1s>

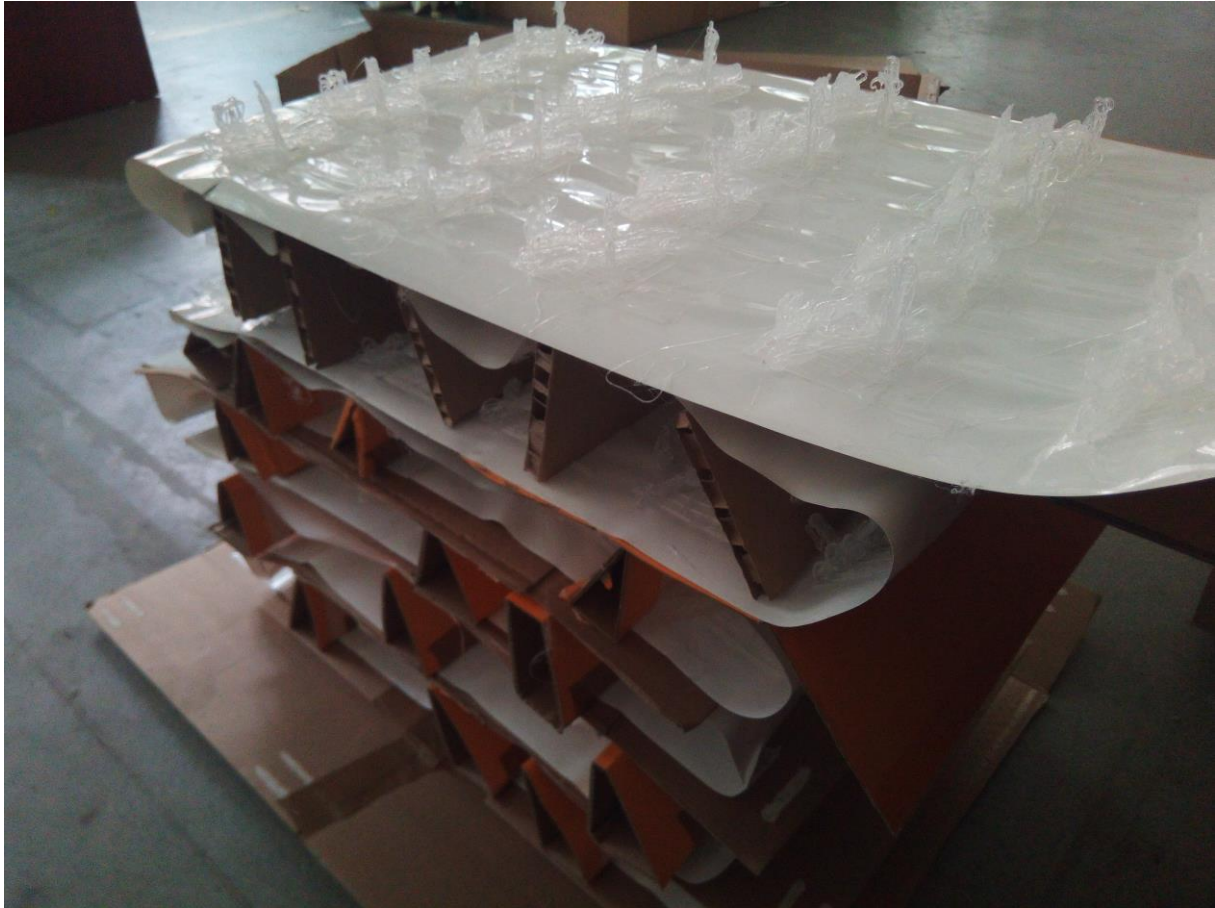
OBRAZOVÁ ČÁST

Odstřiky z továrny (nahore) ; Výrobní pás

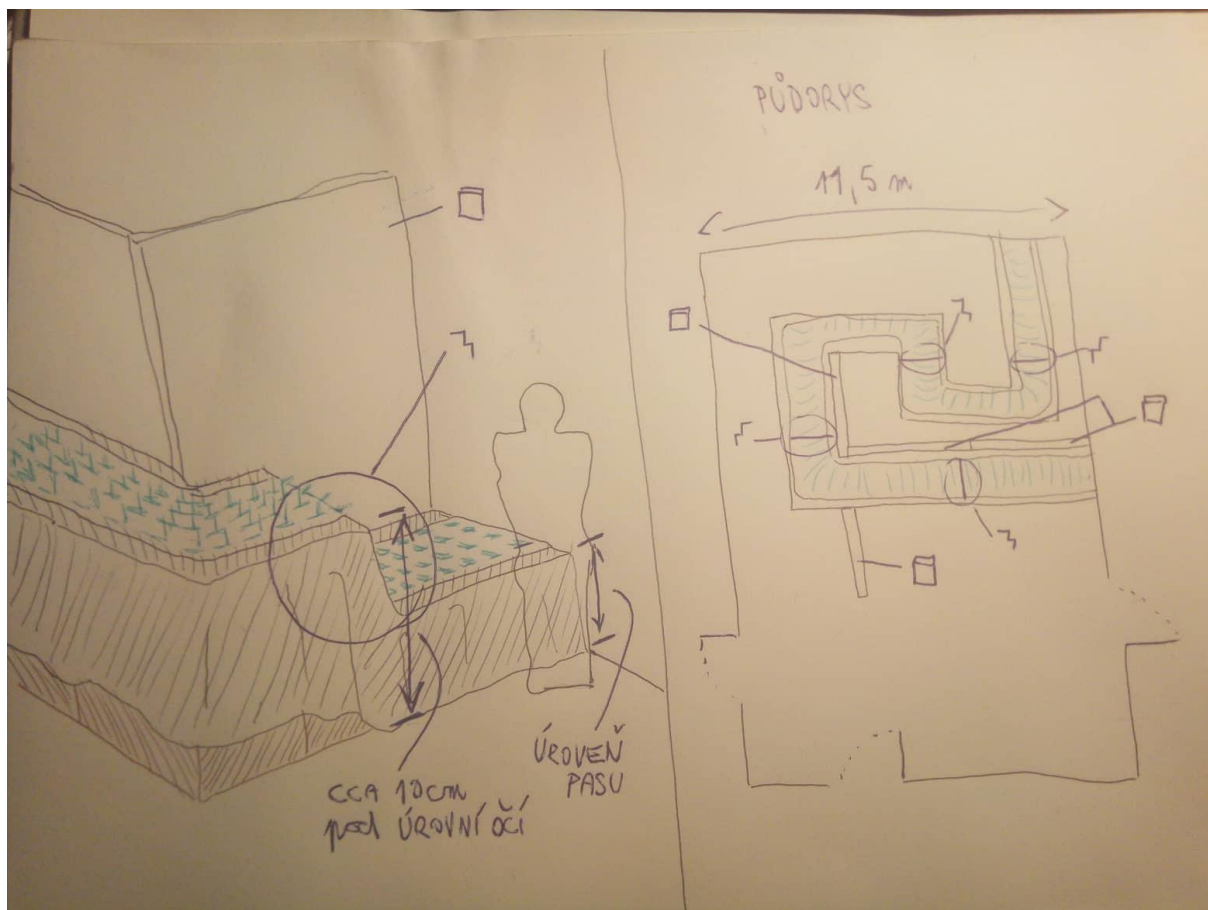
Uskladnění pásu ; Detail výrobku

Detail výrobku (2) ; Vizualizace instalace

Skica k finální instalaci